

ZARZĄDZENIE NR 18 /20
DYREKTORA
ZARZĄDU DRÓG KOMUNIKACJI I UTRZYMANIA MIASTA W WAŁBRZYCHU
z dnia 20 lutego 2020r.

w sprawie wprowadzenia Polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta

Na podstawie:

- § 13 ust. 3 pkt 1 Regulaminu Organizacyjnego Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu wprowadzonego zarządzeniem nr 120/2017 Dyrektora Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu z dnia 10 października 2017 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Zarządowi Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem Wspólnych Ram Strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.Urz. UE L 347 z dnia 20 grudnia 2013 ze zm.),
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 1950 ze zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. z 2019r., poz.869),
- ustawy z dnia 17 grudnia 2004r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tj. z 2019r. Dz.U., poz.1440),
- ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (tj. z 2019r. Dz.U., poz. 1843),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2006r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (tj. z 2019 r. Dz.U, poz.1921),
- ustawy z dnia 24 maja 2002r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (tj. Dz.U. z 2020,poz. 27 ze zm.),

- ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 369)

zarządzam co następuje:

§ 1.

Wprowadzam Politykę przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, która stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zobowiązuje wszystkich kierowników działów w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu do zapoznania podległych pracowników z treścią niniejszego zarządzenia.

§ 3.

Nadzór nad realizacją zarządzenia powierzam Kierownikowi Działu Organizacji, Zarządzania i Kadr

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

DYREKTOR
Krzysztof Szelewczyk

Załącznik nr 1
do zarządzenia nr 18/20
z dnia 20.02.2020r.

**POLITYKA PRZECIWDZIAŁANIA I ZWALCZANIA
NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KORUPCJI
W ZARZĄDZIE DRÓG, KOMUNIKACJI I UTRZYMANIA MIASTA W WAŁBRZYCHU**

I Wprowadzenie

Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu zobowiązują się przestrzegać norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie, zasad rzetelności, obiektywizmu i uczciwości.

Stosowanie w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu wysokich standardów i etycznego postępowania we wszystkich procesach związanych z realizacją projektów współfinansowanych z programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 jest jednym z kluczowych elementów tworzenia wiarygodności, zaufania oraz dbałości o dobry wizerunek funduszy europejskich.

II Cel i zakres

Celem Polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu jest:

1. Promowanie kultury organizacyjnej ułatwiającej zapobieganie i wykrywanie nadużyć finansowych oraz oszustw,
2. Wdrożenie i rozwój procedur pomocnych w identyfikowaniu nadużyć finansowych i przestępstw o charakterze korupcyjnym,
3. Zwiększenie świadomości problemu korupcji ,
4. Promocja etycznych wzorców postępowania,
5. Minimalizowanie skutków nadużyć finansowych,
6. Ochrona interesów finansowych budżetu UE oraz budżetu państwa (w sytuacji powzięcia informacji o podejrzeniu popełnienia nadużycia finansowego).

Na politykę przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu składają się następujące elementy:

1. Zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz korupcji, w tym:
  - 1.1. Działania dotyczące kultury antykorupcyjnej,
  - 1.2. System kontroli wewnętrznej,
  - 1.3. Przeciwdziałanie wystąpieniu konfliktu interesów,
  - 1.4. Podział obowiązków w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych,
  - 1.5. Wykrywanie i identyfikacja nadużyć finansowych,
  - 1.6. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzenia nadużyć finansowych i korupcji.

III Definicje

Na potrzeby niniejszego dokumentu wybrano następujące definicje:

1. **Nieprawidłowości** – fakt lub zjawisko niezgodne z przepisami, normami lub prawidłami.
2. **Nadużycie finansowe** – oznacza jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, budżetu państwa, budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez lub w imieniu Unii Europejskiej
  - a) w odniesieniu do wydatków, polegających na:
    - wykorzystaniu lub przedstawieniu nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, budżetu państwa, budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez Unię Europejską lub w ich imieniu,
    - nieujawnieniu informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,
    - niewłaściwym wykorzystaniu takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane,
  - b) w odniesieniu do przychodów, jakimkolwiek umyślnym działaniu lub zaniechaniu dotyczącym:
    - wykorzystaniu lub przedstawieniu fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu bezprawne zmniejszenie środków budżetu Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, budżetu

państwa, budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez Unię Europejską lub w ich imieniu,

- nieujawnianie informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,

- niewłaściwego wykorzystania korzyści uzyskanej zgodnie z prawem w tym samym celu.

3. Podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego jest to nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego.

4. Korupcja oznacza czyn:

a) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę bezpośrednio lub pośrednio, jakąkolwiek nienależną korzyść osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonaniu jej funkcji,

b) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowanie propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonaniu jej funkcji,

c) popełniany w toku działalności, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczoną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie,

d) popełniony w toku działalności, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osoby kierujące jednostką niezaliczoną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

5. Konflikt interesów – wykorzystywanie publicznej funkcji do osiągnięcia prywatnych celów lub nadużycie funkcji publicznej. Działania, które mogą spowodować konflikt interesów to:

- a) przyznanie sobie lub innym nieuzasadnionych bezpośrednio lub pośrednio korzyści,
- b) odmowa przyznania beneficjentowi praw lub korzyści, do których jest on uprawniony,
- c) wykonanie czynności niewłaściwej lub stanowiącej nadużycie lub zaniechanie czynności, które są nakazane.

6. Zmowy przetargowe – zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów zmowy przetargowe to porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym. Zmowa przetargowa polega na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu, lub przez tych przedsiębiorców i podmiotu będącego organizatorem przetargu, warunków składanych ofert, w szczególności co do zakresu prac lub oceny.

7. Oszustwo – należy przez to rozumieć:

- a) wykorzystanie lub przedstawienie nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, budżetu państwa, budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez lub w imieniu Unii Europejskiej,
- b) nieujawnianie informacji z naruszeniem przepisów, powodujące efekt określony w pkt. a,
- c) wykorzystanie środków do celów innych niż te, dla których były pierwotnie przyznane.

8. Zwalczanie nadużyć finansowych należy przez to rozumieć wprowadzenie w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu skutecznych, efektywnych i adekwatnych mechanizmów uwzględniających zdefiniowane rodzaje ryzyka.

IV Środki zwalczania nadużyć finansowych

1. Zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz korupcji

1.1 Działania dotyczące kultury antykorupcyjnej

Stworzenie kultury zwalczania nadużyć finansowych jest kluczowe zarówno w powstrzymaniu potencjalnych oszustów, jak i w zwiększaniu zaangażowania pracowników w zwalczanie nadużyć finansowych wewnątrz instytucji. Dlatego też niezwykle ważnym jest stworzenie właściwej kultury zniechęcającej do potencjalnie nieuczciwych zachowań.

Dokumentem regulującym podstawowe wymagania etyczne wobec pracowników Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu jest „Kodeks Etyki i postępowania etycznego pracowników Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu”

Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu na mocy w/w kodeksu zobowiązani są do praworządnego działania, bezstronnego traktowania odbiorców swoich usług, rzetelnego i profesjonalnego wykonywania swoich obowiązków. Pracownicy zobowiązani są także do zachowania lojalności wobec Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu i przełożonych, powinni odmawiać wykonania poleceń sprzecznych z prawem oraz powiadamiać przełożonych o takich przypadkach, jak również o przypadkach niegospodarności, korupcji, a także innych faktach i działaniach budzących wątpliwości co do celowości lub legalności. Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu powinni ponadto jednakowo traktować wszystkich uczestników postępowania, odcinając się od jakichkolwiek wpływów i nacisków.

Nie można żądać i przyjmować jakichkolwiek korzyści majątkowych, osobistych. Każdy pracownik dba o systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobywanie nowej wiedzy i wzbogacanie umiejętności, jest życzliwy ludziom i przestrzega zasad poprawnego zachowania.

Obszarami, w których pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu narażeni są na ryzyko wystąpienia zjawisk korupcyjnych są zwłaszcza działania związane z realizacją programów operacyjnych finansowanych z funduszy unijnych oraz działania w zakresie zamówień publicznych.

Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu zobowiązani są do przestrzegania najwyższych standardów zachowań w celu uniknięcia wszelkich podejrzeń odnośnie prawidłowości realizowanych przez siebie

zadań. W szczególności pracownicy nie mogą przyjmować jakichkolwiek korzyści w związku z wykonywanymi przez siebie zadaniami. W sytuacji, gdy pracownik spotyka się z propozycją korupcji, zobowiązany jest do:

- 1) zdecydowanej odmowy przyjęcia propozycji korupcyjnej,
- 2) niezwłocznego zgłoszenia informacji o zaistniałej sytuacji bezpośrednio przełożonemu lub innej osobie z kierownictwa w celu zawiadomienia właściwych organów ścigania,
- 3) opisanie zdarzenia w notatce służbowej,
- 4) współpracy z organami ścigania.

Od wszystkich pracowników Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu oczekuje się w trakcie realizacji nałożonych na nich obowiązków, że będą przestrzegać zasad prawości, obiektywności, odpowiedzialności i uczciwości.

1.2 Podnoszenie świadomości

Podnoszenie świadomości odbywa się poprzez włączenie tego tematu do agendy spotkań grupowych a także poprzez np. strony w sieci Internet.

Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, w szczególności realizujący projekty w ramach POIŚ 2014 – 2020 zostali zapoznani z następującymi materiałami z zakresu nadużyć finansowych:

- 1) Guidance for Member States and Programme Authorities Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti -Fraud Measures (w tłum. Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji programu pn. Ocena ryzyka nadużyć finansowych i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych),
- 2) Identyfikowanie przypadków konfliktu interesów w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych w ramach działań strukturalnych. Praktyczny przewodnik dla kierowników opracowany przez grupę ekspertów z państw członkowskich koordynowaną przez Dział D.2 OLAF – Zapobieganie Nadużyciom (dokument zatwierdzony przez grupę ds. zapobiegania nadużyciom finansowym COCOLAF w dniu 12 listopada 2013r.)
- 3) Wykrywanie przerobionych dokumentów w dziedzinie działań strukturalnych. Praktyczny przewodnik dla instytucji zarządzających opracowany przez grupę ekspertów z państw członkowskich koordynowaną przez Dział D.2 OLAF -

Zapobieganie Nadużyciom (dokument zatwierdzony przez grupę ds. zapobiegania nadużyciom finansowym COCOLAF w dniu 12 listopada 2013r.)

- 4) Nota COCOF – Information Note on Fraud Indicators for ERDF ESF and CF (18.02.2009, COCOF 09/0003/00-EN – dostępna na stronie internetowej MIR),
- 5) OLAF compendium of Anonymised Cases – Structural Actions

1.3 System kontroli wewnętrznej

Najlepszym sposobem zapobiegania nadużyciom finansowym jest działający stabilny system kontroli, który powinien być zaprojektowany i wdrażany jako proporcjonalna reakcja na różne rodzaje ryzyk zidentyfikowanych. W Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu istnieje system kontroli, w skład którego wchodzi następujące mechanizmy:

- a) Kontrola zarządcza i dokonywana w jej ramach analiza ryzyk zagrażających osiągnięciu celów Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu. Identyfikacja ryzyk ma na celu ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków zdarzeń do akceptowalnego poziomu, usprawnienie procesu planowania oraz dostarczenie informacji o zagrożeniach realizacji zadań i osiągnięciu celów.

Zidentyfikowane ryzyka z uwzględnieniem ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych oraz ryzyka korupcji poddawane są analizie mającej na celu określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i możliwości jego skutków. Prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka kierownik komórki organizacyjnej Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu wpisuje do tabeli „Rejestr ryzyk”, stosując ocenę punktową. Istotność ryzyka jest oceniana jako łączna relacja (iloczyn) prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz wielkości skutku, jakie będzie miało ewentualne wystąpienie ryzyka. W ten sposób identyfikuje się zadania obciążone wysokim ryzykiem oraz podejmuje się stosowne sposoby przeciwdziałania ryzyku. System kontroli zarządczej w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu podlega bieżącemu monitorowaniu. W tym celu raz na rok dokonywany jest przegląd ryzyk umożliwiający sprawdzenie, czy realizowane są główne cele i zadania oraz, czy zmienił się poziom istotności zidentyfikowanych wcześniej ryzyk lub pojawiły się nowe ryzyka. W przypadku istotnej zmiany

zadań oraz warunków, w których funkcjonuje Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, kierownik komórki organizacyjnej Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu dokonuje ponownej identyfikacji ryzyka oraz ich wpływu (skutków) w danym roku.

- b) Samoocena kontroli zarządczej, której celem jest monitorowanie i ocena funkcjonowania kontroli zarządczej w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu.

Samoocena kontroli zarządczej jest przeprowadzana zgodnie z zaleceniami określonymi w „ Standardach kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.”

- c) Bieżąca kontrola wewnątrz Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu polegająca m.in. na samokontroli sprawowanej przez każdego pracownika w zakresie jakości i poprawności wykonywanych przez niego czynności, kontroli pionowej sprawowanej w trybie bezpośredniego nadzoru przez kierowników wszystkich szczebli zarządzania w stosunku do podległych im pracowników, weryfikacji dokumentacji w oparciu o zasadę „ dwóch par oczu”.
- d) Kontrole projektów, które stanowią mechanizm kontrolny zmniejszający ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych oraz zwiększający prawdopodobieństwo ich wykrycia.
- e) Zapewnienie rozdzielności funkcji i odpowiednie przypisanie odpowiedzialności.

1.4 Przeciwdziałanie wystąpieniu konfliktu interesów

Konflikt interesów występuje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu działającego w sferze finansów lub innej osoby uczestniczącej w wykonaniu budżetu, zarządzaniu budżetem, audycie lub kontroli budżetu jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub przynależność państwową, interes gospodarczy lub jakikolwiek inne interesy wspólne z beneficjentem.

Celem działań w zakresie przeciwdziałania wystąpienia konfliktów interesów jest minimalizowanie negatywnych skutków w przypadku wystąpienia rzeczywistego konfliktu interesów poprzez:

- a) zdefiniowanie potencjalnych zagrożeń i ciągłego ich monitorowania,
- b) bezwzględne przeciwdziałanie potencjalnym, pozornym i rzeczywistym konfliktom interesów,
- c) stale edukowanie pracowników w zakresie przeciwdziałania konfliktom interesów oraz promowanie postaw etycznych,
- d) bieżące rozwiązywanie sytuacji problemowych,
- e) zachęcanie do informowania o zaistniałych problemach i podejrzeniach wystąpienia konfliktów interesu,
- f) zachęcanie do podnoszenia świadomości w zakresie wykrywania i przeciwdziałania wystąpieniu w/w konfliktów.

Procesami w szczególności narażonymi na wystąpienie rzeczywistego konfliktu interesów w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu mogą być m.in. :

- a) przeprowadzanie zamówień publicznych,
- b) rozpatrywanie odwołań (np. ryzyko ograniczenia zastrzeżeń w wyniku kontroli wskutek wystąpienia konfliktu interesów),
- c) prowadzenie kontroli(np. ryzyko nieuznania danej sytuacji za nieprawidłowość, pomimo istnienia do tego przesłanek, ze względu na konflikt interesów),
- d) informowanie o nieprawidłowościach (np. ryzyko nieuznania danej sytuacji za nieprawidłowość, pomimo istnienia do tego przesłanek, ze względu na konflikt interesów)

W celu przeciwdziałania temu zjawisku w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu funkcjonują następujące mechanizmy zapobiegające wystąpieniu konfliktu interesów:

- a) podpisywanie przez pracowników zaangażowanych w czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pisemnych oświadczeń o zaistnieniu lub niezastnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych

W sytuacji, gdy pracownik posiada wiedzę, iż może wystąpić konflikt interesów zagrażający jego bezstronności lub niezależności w ramach danego

postępowania, niezwłocznie informuje o tym fakcie przełożonego i wnioskuje o wyłączenie go z postępowania,

- b) stosowanie zasady „dwóch par oczu,”
- c) weryfikowanie i zatwierdzanie zadań przez bezpośredniego przełożonego,
- d) zapewnienie odpowiedniego podziału zadań pomiędzy poszczególnymi pracownikami, zgodnie z zasadą rozdziału funkcji kluczowych i mających odzwierciedlenie w opisach stanowisk pracy.

Właściwy podział obowiązków zapobiega wystąpieniu konfliktu interesów, czyli sytuacji, w której pracownik podejmujący rozstrzygnięcie w określonej sferze spraw publicznych lub uczestniczący w przygotowaniu tego rozstrzygnięcia mógłby mieć osobisty interes w sposobie załatwienia sprawy, który przeważałby nad troską o interes publiczny,

- e) odpowiednie szkolenie zwiększające poziom świadomości pracowników w tym obszarze.

2. Podział obowiązków w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych Dyrektor Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu odpowiada za zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych i korupcji w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, w tym za :

- a) regularny przegląd ryzyk nadużyć finansowych przy pomocy Zespołu ds. samooceny ryzyka nadużyć finansowych,
- b) tworzenie skutecznej polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji,
- c) uświadamianie nadużyć finansowych pracownikom oraz szkolenia w tym zakresie,
- d) dopilnowanie, by zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstw było niezwłocznie przekazywane właściwym organom.

Za bieżące zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych odpowiadają Zastępca Dyrektora oraz kierownicy komórek organizacyjnych zgodnie z oceną ryzyka nadużyć finansowych. Osoby te odpowiedzialne są w szczególności za:

- a) zapewnienie skutecznego, efektywnego i adekwatnego systemu kontroli zarządczej w obszarze ich działalności,
- b) zapobieganie i identyfikowanie nadużyć finansowych,

d) raportowanie do właściwych instytucji o podejrzeniu wystąpienia nadużyć finansowych,

e) podejmowanie działań naprawczych.

3. Wykrywanie i identyfikacja nadużyć finansowych

Sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych

Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu jest zobowiązany brać pod uwagę wszelkie sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych. Sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych to pewne szczególne znaki, wskazujące choćby potencjalne wystąpienie nadużycia finansowego, co wiąże się z koniecznością natychmiastowej reakcji celem sprawdzenia, czy wymagane są dalsze działania.

W szczególności takie sygnaly powinny być dobrze znane wszystkim osobom pełniącym role związane z kontrolą tj. osobom zajmującym się kontrolą dokumentów (w tym zamówień publicznych) lub kontrolą zarządczą.

Sygnaly ostrzegawcze powinny być w szczególności wykorzystywane przy przeprowadzaniu analizy ryzyka wystąpienia nadużycia finansowego oraz przy udzielaniu zamówień publicznych.

Pracownicy zaangażowani w udzielanie zamówień publicznych są zobowiązani przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych do stosowania zasad uczciwej konkurencji, równego traktowania, bezstronności, obiektywizmu, jawności i pisemności przy udzielaniu zamówień publicznych. Dodatkowo członkowie komisji przetargowej oceniają złożone oferty pod kątem wystąpienia symptomów zmywy przetargowej.

Wszyscy pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu mają obowiązek zapoznania się z niżej wymienionymi pozycjami przygotowanymi przez Komisję Europejską, jak również ich treść powinna być szeroko rozpowszechniona

- 1) Nota informacyjna dotycząca wskaźników nadużyć w przypadku EFRR, EFS I FS (COCOF 09/003/00 z dnia 18 lutego 2009r.),
- 2) Zbiór anonimowych spraw OLAF – działania strukturalne,
- 3) Praktyczny przewodnik OLAF poświęcony konfliktowi interesów,
- 4) Praktyczny przewodnik OLAF poświęcony fałszywym dokumentom,
- 5) Poradnik w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym w szczególności

w ramach projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 opracowany przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

4. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzenia nadużyć finansowych i korupcji, raportowanie i korygowanie nadużyć finansowych

Informacje o podejrzeniu nadużycia finansowego i korupcji mogą pochodzić z różnych źródeł, są to m.in.:

- 1) informacje od pracowników, pozyskane w trakcie bieżących zadań oraz kontroli,
- 2) informacje o prowadzonych śledztwach i postępowaniach przekazane w szczególności przez prokuraturę lub służby specjalne i UOKIK,
- 3) pozostałe źródła zewnętrzne, takie jak: artykuły prasowe, donosy osób trzecich, informacje przekazane przez beneficjentów.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia nadużyć finansowych i korupcji

W przypadku powzięcia informacji kierownictwo Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu jest zobowiązane do podjęcia niezbędnych działań mających na celu ochronę budżetu Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, budżetu krajowego i unijnego od poniesienia nieprawidłowego wydatku. Zgodnie z art. 122 ust.2 rozporządzenia ogólnego państwo członkowskie jest zobowiązane do informowania Komisji Europejskiej o stwierdzonych nieprawidłowościach, jeśli wkład z funduszy polityki spójności w ramach danej nieprawidłowości przekracza 10 tys. Euro. Do powiadamiania Komisji Europejskiej o nieprawidłowościach służy system IMS, który został uruchomiony przez Komisję Europejską w celu umożliwienia państwom członkowskim wywiązywania się z obowiązku informowania o nieprawidłowościach. Szczegółowe zasady korygowania nieprawidłowości, prowadzenie rejestru nieprawidłowości i rejestru kwot podlegających procedurze odzyskiwania oraz kwot wycofanych znajdują się w Wytycznych w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowo poniesionych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014 – 2020.

W sytuacji powzięcia informacji o wystąpieniu nadużycia finansowego lub jego podejrzenia prawnik Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu, w

uzgodnieniu z Dyrektorem zgłasza przedmiotową informację do właściwych organów dochodzeniowo – śledczych celem prowadzenia dalszego postępowania.

Przed zgłoszeniem Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu weryfikuje uzyskane informacje o podejrzeniu nadużycia finansowego.

Postępowanie z podejrzeniami nadużyć finansowych pozyskanymi przez pracowników Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu w trakcie wykonywania bieżących zadań oraz kontroli:

1. Ze względu na fakt, że wystąpienie nadużycia finansowego może nastąpić na każdym stanowisku pracy, wszyscy pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu powinni być wyczuleni na wszelkie symptomy wystąpienia ewentualnych nadużyć finansowych podczas wykonywania codziennych obowiązków służbowych.
2. Bardzo często wystąpienie podejrzenia nadużycia finansowego wiąże się ściśle z podejrzeniem popełnienia czynu zabronionego tj. zachowania (działania lub zaniechania) , które może stanowić przestępstwo lub wykroczenie.
3. Pracownicy Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu w przypadku powzięcia istotnych informacji świadczących o możliwości wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego skutkującego wystąpieniem czynu zabronionego, zobowiązani są do podjęcia stosownych działań, mających na celu zawiadomienie odpowiednich organów.
4. W celu wykonania obowiązków, o których mowa w pkt. 3, należy zabezpieczyć również miejsce zdarzenia – tak aby nie dopuścić do zatarcia, zniekształcenia śladów i innych dowodów popełnienia czynu zabronionego . Działania te w praktyce polegać mogą np. na zamknięciu pomieszczenia, zabezpieczeniu dokumentu lub dowodu rzeczowego czynu, odseparowaniu ujętego sprawcy z jednoczesnym powiadomieniem policji lub prokuratora o jego ujęciu. Obowiązek ten nie jest jednak związany z prawem do podejmowania działań procesowych zabezpieczających typu przesłuchania, przeszukania itd.
5. Zaniechanie przez pracownika obowiązku prawnego zawiadomienia o przestępstwie może pociągnąć za sobą jego odpowiedzialność karną określoną w art. 231 k.k.

Zawiadomienie o przestępstwie jest informacją o podejrzeniu zaistnienia przestępstwa. Stanowi impuls określonej osoby do sprawdzenia przez organ ścigania, czy istnieją podstawy do ścigania karnego. Niezależnie jednak od tego, czy określone zgłoszenie ma charakter informujący czy postulujący – do organów procesowych należy ocena, czy określone zdarzenie nosi cechy przestępstwa.

Ochrona pracownika zgłaszającego ewentualne nadużycia korupcyjne lub finansowe

1. Władze Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu deklarują ochronę i wsparcie dla pracowników, którzy będą sygnalizować nieprawidłowości zachodzące w Zarządzie Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu lub ryzyko ich wystąpienia.
2. Ochronę pracownika sygnalizującego nieprawidłowości uzależnia się od jego dobrej wiary. Pracownik ujawnia nieprawidłowości w dobrej wierze, gdy znane mu okoliczności pozwalają zakładać, że mógł on mieć szczere przekonanie o nieprawidłowościach bądź o ryzyku ich wystąpienia. Dla wykazania dobrej wiary nie jest wymagane udowodnienie, że do nieprawidłowości doszło.
3. Nie podlegają ochronie pracownicy sygnalizujący nieprawidłowości w złej wierze. Za zgłoszenie w złej wierze uznaje się w szczególności świadome zgłaszanie informacji nieprawdziwych.
4. Kierownictwo Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu zapewnia ochronę pracownika przed działaniami odwetowymi podjętymi w związku z sygnalizowaniem nieprawidłowości, w tym, lecz nie wyłącznie przed: bezzasadnym rozwiązaniem stosunku pracy lub innego stosunku prawnego będącego podstawą zatrudnienia, a także dyskontynuacją zatrudnienia w przypadku umów czasowych, bezzasadnym obniżeniem wynagrodzenia, pozbawieniem nagród, premii lub innym pogorszeniem warunków pracy, bezzasadnym pozbawieniem możliwości awansu, uczestnictwa w szkoleniach lub innych możliwości rozwoju zawodowego. Kierownictwo Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu dąży do dołożenia starań, by chronić pracownika przed wykluczeniem ze strony innych pracowników.
5. Kierownictwo Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu przewiduje możliwość aktywnego udziału pracownika sygnalizującego w badaniu okoliczności dotyczących sygnalizowanej nieprawidłowości, w szczególności

poprzez możliwość wskazania dowodów potwierdzających lub uprawdopodobniających w/w okoliczności oraz przedstawienie uwag do ustaleń końcowych badań.

6. Jako zasadę przyjmuje się poufność danych osobowych osoby sygnalizującej wobec pracowników Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu oraz przełożonych. Zasadę poufności wyłącza zgoda pracownika sygnalizującego.

